

ДОХОДИ, РАЗХОДИ И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВОТА ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2012 ГОДИНА

Доходи на домакинствата

Общият доход средно на лице от домакинство през четвъртото тримесечие на 2012 г. е 1 157 лв. и спрямо същия период на 2011 г. се **повишава с 16.1%**.

Основен източник на доход на домакинствата продължава да бъде **работната заплата**, която формира 52.2% от общия доход. Доходите от работна заплата през четвъртото тримесечие на 2012 г. средно на лице от домакинството са 604 лв., което е с **18.9% повече спрямо същото тримесечие на миналата година**. Относителният дял на работната заплата в общия доход **нараства с 1.2 процентни пункта** за разглеждания период от време.

Вторият по значение източник на доход за българските домакинства са доходите от **пенсии**. Относителният им дял в общия доход **намалява с 3.9 процентни пункта** и съставлява 25.1% от него. През четвъртото тримесечие на 2012 г. доходите от пенсии в номинално изражение се запазват на нивото от същото тримесечие на предходната година и са 290 лв. средно на лице от домакинство.

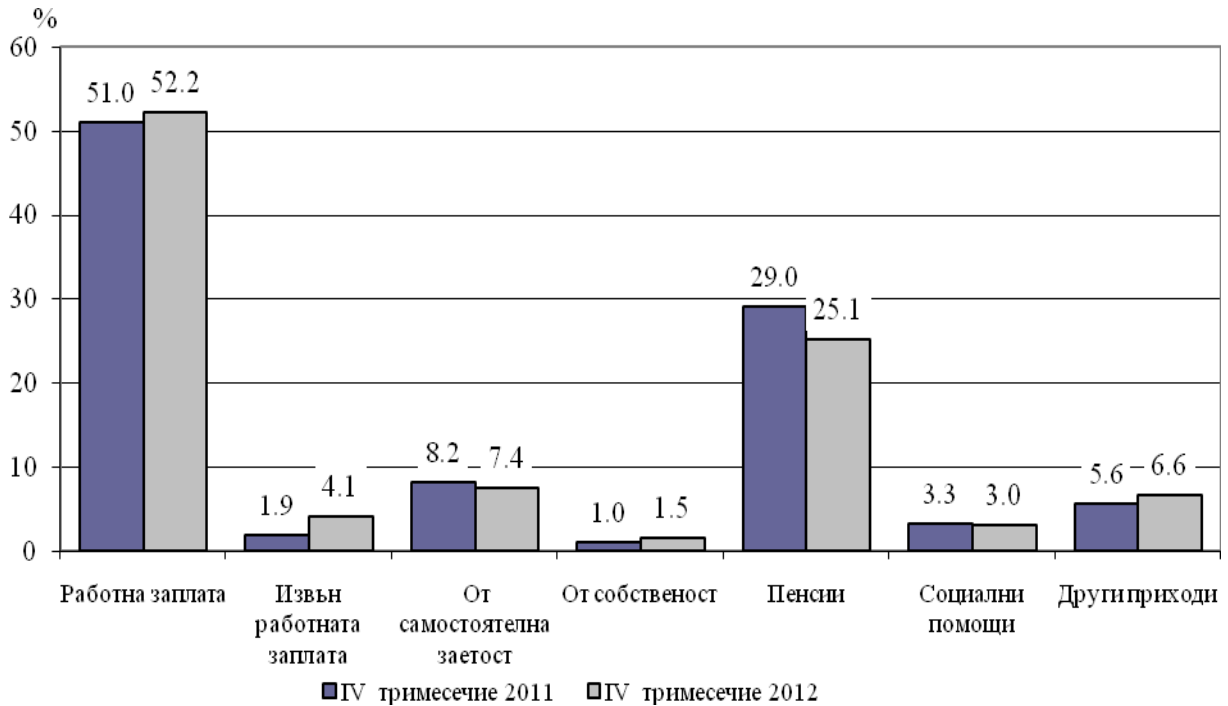
През четвъртото тримесечие на 2012 г. доходите от **самостоятелна заетост** средно на лице от домакинството **се увеличават с 6.1%** спрямо същия период на 2011 г. и достигат 86 лева. Относителният им дял **намалява с 0.6 процентни пункта** и представлява 7.4% от структурата на общия доход.

Доходите от **социално осигуряване и социални помощи** през четвъртото тримесечие на 2012 г. имат сравнително малко значение за формирането на общия доход на домакинствата. В номинално изражение те се увеличават през разглеждания период с 4.7% и достигат 35 лв. средно на лице от домакинството. Относителният им дял намалява с 0.3 процентни пункта и е 3.0% от общия доход.

Другите приходи като регулярните трансфери между домакинствата, приходите от продажби на селскостопанска и друга продукция и имущество, както и взетите заеми и кредити, се увеличават през разглеждания период с 35.5% и през четвъртото тримесечие на 2012 г. са 76 лв. средно на лице от домакинството. Делът им се увеличава с 1.0 процентен пункт и е 6.6% от структурата на общия доход.

Фиг. 1. Структура на общия доход на домакинство през четвъртото тримесечие на 2011 и 2012 година

През четвъртото тримесечие на 2012 г. относителният дял на **паричния доход** на домакинствата в общия доход се запазва както през съответното тримесечие на 2011 г. и е 97.7% от него.

Разходи на домакинствата

Общият разход на лице от домакинство през четвъртото тримесечие на 2012 г. е 1 058 лв. и се увеличава спрямо същото тримесечие на 2011 г. с **13.4%**. Най-голям дял при формиране на общия разход на домакинствата имат разходите за храна и за жилище (енергия, горива, вода и др.) - 52.3% от всички разходи.

Най-съществено перо от бюджета на българските домакинства са разходите за **храна и безалкохолни напитки**. Като абсолютни стойности те се **увеличават с 11.1%** и през четвъртото тримесечие на 2012 г. са 370 лв. средно на лице в домакинството. Относителният им дял в общия разход **намалява с 0.7 процентни пункта** и представлява 35.0% от него през четвъртото тримесечие на 2012 година.

Разходите за **дома (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане)** се повишават от 166 лв. през четвъртото тримесечие на 2011 г. на 180 лв. средно на лице от домакинството през същото тримесечие на 2012 г., или с **8.4%**. Делът им в общия разход **намалява с 0.6 процентни пункта** и достига 17.3% от него през четвъртото тримесечие на 2012 година.

Разходите за **здравеопазване** през четвъртото тримесечие на 2012 г. са 53 лв. средно на лице от домакинството и **намаляват с 1.9%** спрямо четвъртото тримесечие на 2011 г., а относителният им дял **намалява с 0.8 процентни пункта** и е 5.0% от общия разход.

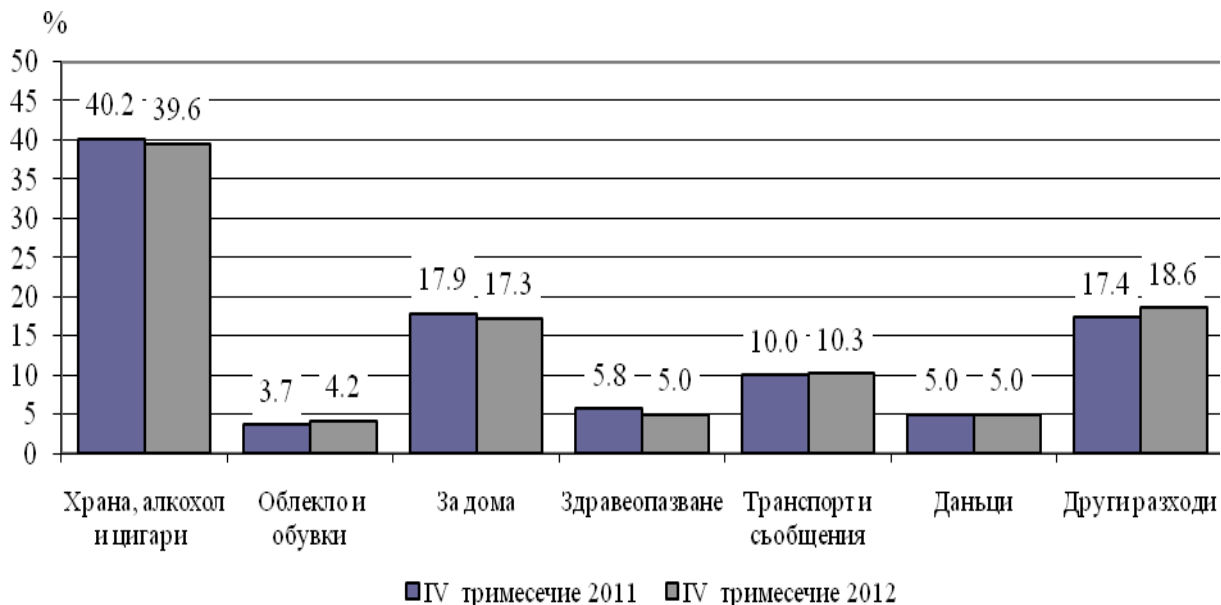
Като абсолютни стойности разходите за **транспорт и съобщения** се **увеличават с 16.6%** и достигат 109 лв. средно на лице, а относителният им дял **нараства с 0.3 процентни пункта** и е 10.3% от общия разход на домакинствата.

Разходите за **алкохолни напитки и цигари** се **увеличават с 14.3%** и през четвъртото тримесечие на 2012 г. възлизат на 48 лв. средно на лице от домакинството. Относителният им дял е 4.6% в общия разход.

Разходите за **облекло и обувки** също се увеличават и през четвъртото тримесечие на 2012 г. са 44 лв. средно на лице. Делът им в общия разход е 4.2%, което е **с 0.5 процентни пункта повече** в сравнение с четвъртото тримесечие на 2011 година.

От другите разходи с най-голям относителен дял са **социалните осигуровки** - 6.3% от общия разход на домакинствата. През четвъртото тримесечие на 2012 г. те са 66 лв. **средно на лице** и се увеличават с 27.5% спрямо същото тримесечие на 2011 година.

Фиг. 2. Структура на общия разход на домакинство през четвъртото тримесечие на 2011 и 2012 година

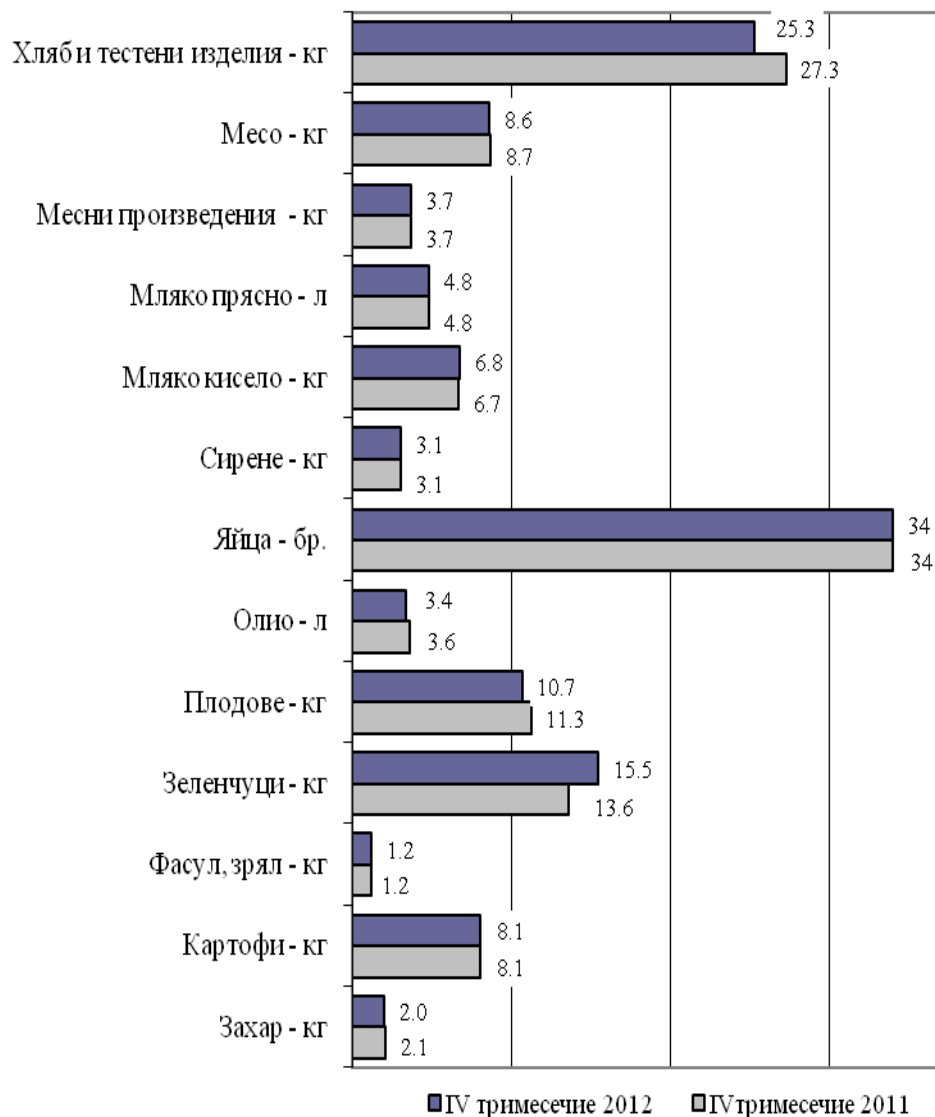

Потребление на домакинствата

Потреблението на основни хранителни продукти средно на лице от домакинство не се променя съществено през четвъртото тримесечие на 2012 г. спрямо същото тримесечие на 2011 година. Увеличение се наблюдава при консумацията на зеленчуци - от 13.6 на 15.5 кг, кисело мляко - от 6.7 на 6.8 кг, и олио - от 3.4 на 3.6 л. По-чувствително намалява потреблението на хляб и тестени изделия - от 27.3 на 25.3 кг, и плодове - от 11.3 на 10.7 кг.

Фиг. 3. Потребление на основни хранителни продукти средно на лице от домакинство през четвъртото тримесечие на 2011 и 2012 година

Методологични бележки

Данните са получени от **тримесечното** наблюдение на домакинските бюджети. Наблюдението е репрезентативно, като се използва случайна извадка от домакинства.

Обикновено домакинство образуват две или повече лица, които живеят в едно жилище или в част от жилище, хранят се заедно и имат общ бюджет, независимо от това дали имат роднински връзки помежду си. Домакинство е и едно лице, което живее самостоятелно, храни се отделно и има свой отделен бюджет.

Колективните домакинства не са обект на изучаване на домакинските бюджети.

Основните показатели за доходите, разходите и потреблението се оценяват **тримесечно** и **годишно** и се представят под формата на средни величини и относителни дялове.

Доходите на домакинствата в пари и натура включват доходите на всички членове на домакинството от: работна заплата, пенсии, самостоятелна заетост, обезщетения за безработни, социални помощи и други. Включват се и други доходи, общи за домакинството, като регулярните или еднократни трансфери от други домакинства и продажбите на имущество.

Разходите на домакинствата включват разходите за храна, напитки, тютюневи изделия, жилище (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане), транспорт, съобщения, здравеопазване, данъци, социални осигуровки и други.

Потреблението средно на лице от домакинството представлява количествата консумирани хранителни продукти и напитки при домашни условия и не включва консумацията в заведения за обществено хранене.

Подробна информация за наблюдението на домакинските бюджети и резултатите от него е публикувана на интернет страницата на НСИ в рубриката „Доходи и разходи на домакинствата” (<http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=21>).

Приложение
Таблица 1
**Общ доход на домакинствата по източници на доходи
за четвъртото тримесечие на 2011 и 2012 година**

Източници	Четвърто тримесечие 2011			Четвърто тримесечие 2012		
	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.
Общ доход	100.0	2419.92	996.59	100.0	2715.13	1156.82
Брутен общ доход	95.3	2306.58	949.91	94.9	2577.65	1098.25
Работна заплата	51.0	1233.18	507.86	52.2	1417.72	604.04
Извън работната заплата	1.9	45.51	18.74	4.1	111.91	47.68
От самостоятелна заетост	8.2	197.94	81.52	7.4	202.20	86.15
От собственост	1.0	23.55	9.70	1.5	41.99	17.89
Пенсии	29.0	701.39	288.85	25.1	680.16	289.79
Обезщетения за безработни	0.7	17.17	7.07	0.5	13.63	5.81
Семейни добавки за деца	0.8	20.43	8.41	0.8	22.97	9.79
Други социални помощи	1.8	43.41	17.88	1.7	45.40	19.34
Регулярни трансфери от други домакинства	1.0	24.00	9.89	1.5	41.68	17.76
Приходи от продажби	0.5	13.04	5.37	0.7	18.88	8.04
Други приходи	4.1	100.30	41.31	4.4	118.60	50.53
Изтеглени спестявания	x	93.39	38.46	x	91.01	38.78
Заеми и кредити	x	29.69	12.23	x	33.96	14.47

Таблица 2
**Общ разход на домакинствата по групи разходи
за четвъртото тримесечие на 2011 и 2012 година**

Групи разходи	Четвърто тримесечие 2011			Четвърто тримесечие 2012		
	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.
Общ разход	100.0	2266.36	933.35	100.0	2482.55	1057.73
Потребителски общ разход	84.4	1913.57	788.06	83.8	2080.96	886.63
Храна и безалкохолни напитки	35.7	809.20	333.25	35.0	867.79	369.74
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.5	101.91	41.97	4.6	113.27	48.26
Облекло и обувки	3.7	84.63	34.85	4.2	104.03	44.32
Жилища, вода, електроенергия и горива	14.8	334.91	137.93	13.9	345.27	147.11
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	3.1	69.67	28.69	3.4	84.28	35.91
Здравеопазване	5.8	131.43	54.13	5.0	124.91	53.22
Транспорт	5.6	126.78	52.21	6.0	148.92	63.45
Съобщения	4.4	100.15	41.25	4.3	106.86	45.53
Свободно време, културен отдих и образование	3.2	73.20	30.14	3.6	89.00	37.92
Разнообразни стоки и услуги	3.6	81.69	33.64	3.9	96.64	41.17
Данъци	5.0	113.21	46.62	5.0	122.90	52.36
Социални осигуровки	5.6	126.45	52.07	6.3	155.83	66.39
Регулярни трансфери към други домакинства	1.7	38.34	15.79	1.3	31.44	13.39
Други разходи	3.3	74.80	30.80	3.7	91.42	38.95
Влог и покупка на валута и ценни книжа	x	26.87	11.07	x	31.30	13.34
Изплатен дълг и даден заем	x	108.94	44.87	x	110.23	46.96